

Voorwoord handboek zelfregie werkt

Trots presenteren we het eerste deel van het handboek zelfregieorganisaties. “Zelfregie werkt” is de titel van het boek. Het is samengesteld door zeven zelfregieorganisaties. Zelfregieorganisaties zijn organisaties van mensen die zelf te maken hebben (gehad) met psychische problemen. Deze organisaties vervullen op steeds meer plekken een belangrijke rol voor de participatie en herstel, naast de zorg en het sociaal domein. Ze werken zoals de transitie voor ogen heeft: vanuit empowerment en herstelgericht. Het is een voorbeeld van nieuwe samenwerking van ervaringsdeskundigen, meewerkende bezoekers en professionals.

De zeven organisaties hebben het initiatief genomen om hun werkwijze op papier te zetten. Want er is door het hele land behoefte aan zulke organisaties. Omdat meedoen in de samenleving voor veel mensen met psychische of sociale kwetsbaarheid niet vanzelfsprekend is. Dat is voor die mensen een probleem, maar ook voor de samenleving. Het is dan ook goed dat er een handreiking is die het starten van een zelfregieorganisatie ondersteunt.

Dit handboek komt in delen uit. Het eerste hoofdstuk – Visie – benoemt de aanleidingen waar de zelfregieorganisaties een antwoord op zijn. Daarnaast gaat het ook in op de visie van zelfregieorganisaties en de ontwikkelingen waar ze uit zijn voortgekomen. Het biedt zodoende inspiratie voor de organisaties zelf en ook voor beleidsmakers van gemeenten en zorgorganisaties om de meerwaarde te zien van deze werkwijze.

In Nederland bestaat een verscheidenheid aan zelfregieorganisaties: groots gestarte organisaties vanuit de grotere instellingen en hele kleine organisaties die met niets beginnen en langzamerhand groeien. Ze hebben de overtuiging gemeen dat onderlinge steun van mensen met vergelijkbare ervaringen onmisbaar is. En ook een sterke betrokkenheid, lef om iets nieuws te beginnen en zicht op het belang van ervaringsdeskundigheid. Samen waren ze al voor duizenden mensen een prettige, veilige plek. Een plek om te herstellen.

De meerwaarde van zelfregieorganisaties zit in de manier van werken. Kern daarvan is dat mensen benaderd worden vanuit hun talenten en wensen. En niet, zoals in het medisch biologisch model, vanuit hun aandoening en de daardoor ontstane ontwrichting. Zelfregieorganisaties zoeken en zien de krachtige kant van de mens, terwijl de kwetsbare kant er ook mag zijn. Omdat de werkwijze bestaat uit laagdrempeligheid - de ander welkom heten en activeren - is er ruimte. Ruimte om te doen waar de deelnemer behoefte aan heeft. Onderling contact, een cursus of opleiding, voor de koffie zorgen. Het kan allemaal. Daardoor steunen mensen elkaar onderling. Die steun is een onmisbare schakel in het hele palet aan ondersteuning en zorg. Het helpt bij het (weer) opbouwen van je eigen leven. En dat sluit naadloos aan bij de huidige transformaties in zorg en welzijn.

Het MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid onderschrijft dit handboek van harte.

Wij bedanken Lea van Geesink en Erna Arnoldus voor hun inzet. Zonder hen was dit hoofdstuk niet tot stand gekomen.

Marjan ter Avest
Directeur MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid